

Granskning av rektors roll som pedagogisk ledare Jönköpings kommun

Februari 2017 – Torbjörn Bengtsson och Kristina Engelke

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6
3. Jämförelsetal – grundskolan i Jönköping	13
Bilagor	19

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun fått uppdraget att granska rektors roll som pedagogisk ledare.

Revisionsfråga

Bedriver barn- och utbildningsnämnden verksamheten så att rektors roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning är att barn- och utbildningsnämnden i huvudsak bedriver verksamheten så att rektors roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet.

Iakttagelser

- Jönköpings högstadieskolor har en god måluppfyllelse, men kommunen har förutsättningar att nå ännu bättre resultat med hänsyn till sociala bakgrundsfaktorer.
- Det finns skillnader i de strukturella förutsättningarna vid skolorna som inte uppmärksammas i SALSAs analys, där Alfred Dalinskolan har en särskilt utmanande situation.
- Förvaltningen anser att rektor ska fokusera på att leda lärarna, medan rektorernas huvudfokus i vissa fall är enskilda elevärenden.

- Rektorer förväntas närvara vid ett stort antal möten med ledningsorganisationen, som i viss mån behandlar samma frågor.
- Det saknas en kommunövergripande struktur för förstelärarnas arbetsuppgifter.
- Jönköpings elever uppnår kunskapskraven i större utsträckning och får högre meritvärden än elever i liknande kommuner och riket i stort.
- Uppnådda kunskapskrav och meritvärde är lägre än förväntat i Jönköping med hänsyn till kommunens sociala förutsättningar.
- Kostnaden per betygspoäng i Jönköping är lägre än i liknande kommuner och riket och minskar över tiden.
- Jönköping har en lägre undervisningskostnad än liknande kommuner och riket, men samtidigt en högre lärartäthet och en större andel lärare med pedagogisk examen.
- Eleverna i Jönköping får lägre betyg i engelska jämfört med nationella prov i förhållande till länet och riket.
- Flickor får i större utsträckning högre slutbetyg i kärnämnen jämfört med resultat på nationella prov än vad pojkar får.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden följande:

- Se över möjligheten att ytterligare förbättra skolornas måluppfyllelse med hänsyn till kommunens goda sociala förutsättningar.
- Vara proaktiv gentemot skolor med utsatt situation utifrån det konkurrensläge som råder gällande elevunderlaget i området.
- Tillse att förvaltningens syn på rektors pedagogiska ledarskapsutövning och möjlighet till delegering tydliggörs för skolenheterna.
- Se över antalet chefsmöten samt att synkronisera agendorna mellan chefsmöte, spårmöte och möte mellan högstadierektorerna.
- Överväga att skapa en tydligare ansvarsstruktur för förstelärarna som aktivt utnyttjar deras kompetens och ledarskapsroll.
- Säkerställa att undervisningskostnaderna är korrekt redovisade.
- Vidta åtgärder för att stimulera till ämnesövergripande diskussioner avseende betygsättning.
- Eftersträva att betygsättning endast sker på de grunder som formulerats i respektive ämnes kursplan.

Jönköping den 17 februari 2017

DELOITTE AB

Torbjörn Bengtsson
Certifierad kommunal
revisor

Kristina Engelke
Granskare

1. Inledning

Bakgrund

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun fått uppdraget att granska rektors roll som pedagogisk ledare.

Rektors roll är kontinuerligt diskuterad och ifrågasatt.

Rektorerna upplever ofta sin arbetssituation som pressad p.g.a. att ansvar och befogenheter inte hänger ihop. Detta kan bl.a. bero på brister i delegeringsordningar, oklarheter avseende rektorernas verksamhetsansvar i relation till ekonomiska krav och förutsättningar. Många rektorer upplever också att de inte kan vara tillräckligt närvarande i det pedagogiska arbetet därför att den administrativa belastningen är hög och att andra krav från överordnad nivå i organisationen kräver mycket uppmärksamhet och tid.

Pedagoger inom skolan kan uppleva att rektorerna har svårt med det pedagogiska ledningsarbetet och att rektorerna upplevs alltför frånvarande.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att undersöka och bedöma förutsättningarna för rektorerna att verka i rollen som pedagogisk ledare i Jönköpings kommun. Granskningen

avgränsas till tre skolor inom grundskolans högstadium: Junedalsskolan, Alfred Dalinsskolan och Flahultsskolan.

Revisionsfråga

Bedriver barn- och utbildningsnämnden verksamheten så att rektors roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet?

Underliggande frågeställningar

- Hur har målluppfyllelsen, meritvärden, behörighet till gymnasiet, betygsvärde per krona, sett ut i skolan de senaste åren?
- Hur säkerställer nämnden rektors roll som pedagogisk ledare?
- Antal medarbetare per rektor?
- Rektors delaktighet i undervisningen?
- System för att mäta det pedagogiska arbetet?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom analys av kommunens dokumentation inom området, statistik från Skolverket och Kolada, samt genom intervjuer. Intervjuer har genomförts med:

- Kommunens utbildningsdirektör
- Tre rektorer från årskurs 7-9
- Åtta pedagoger från årskurs 7-9.

Granskningen har delats in i följande fem faser:

- identifiera, kartlägga processer mm
- intervjuer och genomgång av material (genomförandefasen)
- utvärdera processer och eventuella förbättringsområden
- faktakontrollera rapporter, iakttagelser och slutsatser
- avrapportering till revisorerna.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloittes interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

Definitioner

Rektors ansvar

Enligt 2 kap 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor, som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas.

Skollagens 2 kap 10 § föreskriver att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för resursfördelning inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. I övrigt fattar rektor de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar.

Endast personer som genom utbildning eller erfarenhet har pedagogisk insikt får anställas som rektor (2 kap 11 § Skollagen).

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av rektors roll som pedagogisk ledare gjorts nedan. Det resultat som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

Hur har måluppfyllelsen, meritvärden, behörighet till gymnasiet, betygsvärde per krona, sett ut i skolan de senaste åren?

Kommunfullmäktige i Jönköpings kommun har i VIP 2016-2018 formulerat två mål för BUNs verksamhet inom ramen för högstadiet. Dels ska andelen elever i åk. 9 med behörighet till gymnasiet öka och dels ska andelen elever i åk. 8 som känner sig trygga och sedda öka. Det finns inget fastställt mål avseende elevernas meritvärde. Utbildningsförvaltningen framhöll under intervjuerna att dialog förs med nämnden gällande prioriteringen av behörighet eller meritvärde.

Av Skolinspektionens beslut efter tillsyn i Jönköpings kommun (2016-11-28) framgår att kommunen uppfyller författningskraven utan anmärkning gällande både förutsättningar för utbildning och utveckling av utbildningen.

Jönköpings måluppfyllelse avseende uppnådda kunskapskrav och meritvärde (se avsnitt 3) är högre än i liknande kommuner

och riket, men lägre vid de granskade skolorna när hänsyn tas till sociala förutsättningar enligt SALSA-modellen.

Alfred Dalinskolans faktiska måluppfyllelse skiljer sig särskilt ifrån de modellberäknade värdena. I samband med intervjuerna framkom att Alfred Dalinskolan i nuläget inte tar del av kommunens intensivstöd, men att förvaltningen uppmärksammat ett behov att se över möjligheten till detta.

Lärarna vid Alfred Dalin framhöll särskilt att det finns ytterligare strukturella förutsättningar som inte tas med i SALSA men som likväl påverkar skolans pedagogiska möjligheter. De mest motiverade eleverna söker sig generellt till andra skolor i området såsom Sanda idrottshögstadium och Engelska Skolan.

Då Alfred Dalin är den enda kommunala högstadieskolan i området ingår det i skolans uppdrag att ta in samtliga elever som har behov av utbildningsplats. Detta innebär att elevantalet kan ändras mycket snabbt, vilket uppgavs försvåra skolans långsiktiga planering och resursfördelning.

Även Junedalsskolan ligger något under de modellberäknade målen utifrån sociala förutsättningar, men i mindre utsträckning än Alfred Dalinsskolan. En möjlig anledning uppgavs under intervjuerna vara en historiskt förankrad kultur vid skolan som innebär att det ska vara svårt att nå högsta

betyg. Det framhölls att skillnaden mellan slutbetyg och resultat på nationella prov i ämnet engelska särskilt återspeglar denna kultur. Det nationella provet anses vara för enkelt i sin konstruktion och det ställs därmed högre krav för att eleverna ska uppnå motsvarande slutbetyg.

Flahultsskolan har i det närmaste uppnått de mål som förväntas av skolan med hänsyn till sociala förutsättningar. Det finns dock markanta skillnader i andelen elever med högre slutbetyg än resultat på nationellt prov i svenska och matematik under perioden 2013-2015. Under intervjuerna framhölls att Flahultsskolan arbetar med processinriktat lärande, vilket innebär att eleverna under nationella proven får mindre tid för uppgiftslösning än de är vana vid. Det framhölls även att vissa elever har svårigheter att hantera den specifika provsituationen vid de nationella proven. Dessa faktorer uppgavs ha resulterat i sämre resultat på de nationella proven än elevernas faktiska slutbetyg.

Utbildningsförvaltningen följer upp hur stor andel elever per respektive grundskola som får gymnasieexamen inom tre år. Utifrån dessa resultat anser förvaltningen att högstadielärarna överlag sätter rättvisande slutbetyg.

Elevernas resultat följs upp på skolnivå inom ämneslag och av rektor vid avslut och start av läsår. Förvaltningen följer upp skolornas resultat genom analys av statistik från Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen) och Skolverket, samt genom en särskild utfallsrapport. I samband med intervjuerna framkom att förvaltningen börjat analysera nyanlända (som anlänt inom 4 år) som en egen grupp, då dessa elever som

grupp anses ha andra förutsättningar att nå samma mål som övriga elever.

Bedömning

Det föreligger skillnader mellan processinriktat och traditionellt lärande. Processinriktat lärande syftar i större utsträckning till att förbereda eleven inför högskolestudier genom långsiktiga projekt med fokus på analytisk förmåga. Den traditionella undervisningen medför större möjligheter att specifikt förbereda eleverna inför de moment som de nationella proven innefattar.

Vår bedömning är att Jönköpings kommuns högstadieskolor har en god målluppfyllelse. Samtidigt noterar vi att kommunen har förutsättningar att nå ännu bättre resultat med hänsyn till sociala bakgrundsfaktorer.

Vi noterar att det finns skillnader i de strukturella förutsättningarna vid skolorna som inte uppmärksammas i en SALSAnalys. Alfred Dalinskolan har en särskilt utmanande situation. De intervjuade lärarna bedömer att skolan arbetar nära sin maximala kapacitet avseende stödresurser till elever. Samtidigt åligger det Alfred Dalin att löpande ta emot ytterligare elever om så krävs. Detta medför risk att stödresurserna inte täcker alla behov och kan dessutom innebära förändringar i elevernas vardag genom att deras klasser omorganiseras.

Rekommendation

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att se över möjligheten att ytterligare förbättra skolornas målluppfyllelse med hänsyn till kommunens goda sociala förutsättningar.

Vidare rekommenderas nämnden att vara proaktiv gentemot skolor med utsatt situation utifrån det konkurrensläge som råder gällande elevunderlaget i området.

Hur säkerställer nämnden rektors roll som pedagogisk ledare?

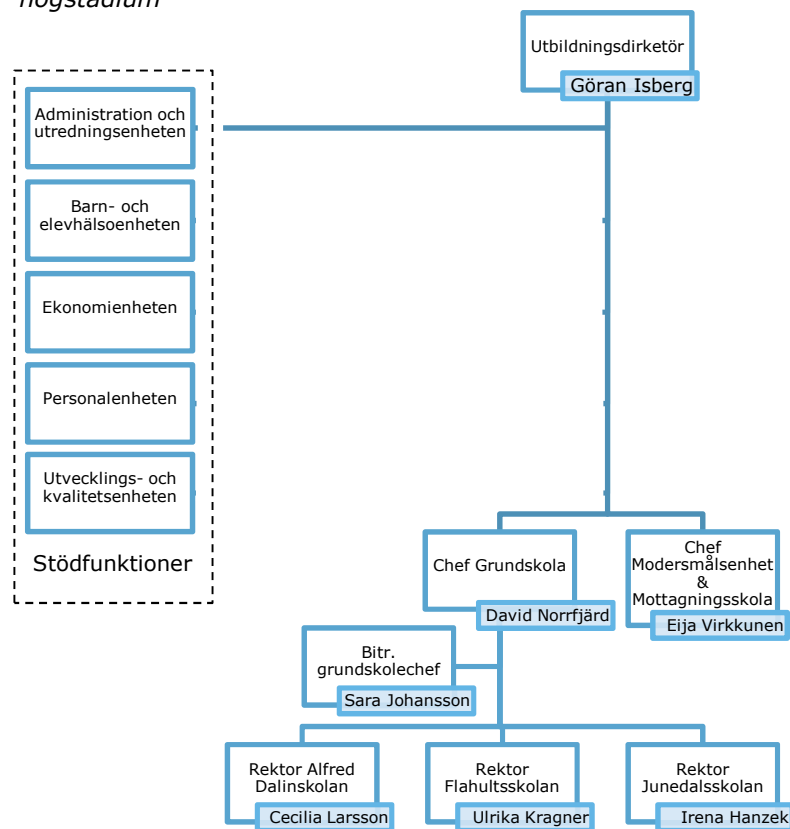
Utbildningsförvaltningen har valt att definiera rektors ledarskapsroll i enlighet med Skollagen (2010:800). Enligt 2 kap 10 § Skollagen (2010:800) ska rektor besluta om sin enhets inre organisation och ansvara för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. I övrigt ska rektor fatta de beslut och ha det ansvar som framgår av skollagen eller andra författningar.

I sin promemoria "Organisation, roller och ansvar vid utbildningsförvaltningen" (oktober 2016) specificerar förvaltningen vidare rektors ansvar och uppdrag i ett antal punkter. Rektor ansvarar bl.a. för ekonomi, systematiskt kvalitetsarbete, utvecklingsfrågor och facklig samverkan vid sin skolenhet. Dessutom har rektor det övergripande personalansvaret vid skolan och har fördelats arbetsmiljöuppgifter av chefen för grundskolan.

Chefen för grundskolan är rektors närmaste chef, ingår i förvaltningens ledningsgrupp och rapporterar till utbildningsdirektören. Grundskolechefen ansvarar bl. a. för att organisera skolorna i en effektiv ledningsorganisation och säkerställa tillgången till effektiva stödfunktioner. I chefen grundskolas uppgifter ingår även att planera och organisera samarbetet mellan chefer och enheter i kommunen, samt att stötta rektor i utvecklingen av skolenheten.

Se figur 1 nedan för en illustration över Jönköpings grundskoleorganisation för högstadiet.

Figur 1. Utbildningsförvaltningens organisation för grundskolans högstadium

Källa: Utbildningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen framhöll under intervjuerna att lärarnas roll inom ramen för det pedagogiska ledarskapet är att

leda elevernas utveckling och lärande. Lärarna ska även påminna elever om att lärande är den huvudsyssla de ska ägna sig åt. Förvaltningen framhöll samtidigt att rektors roll är att leda lärarnas arbete och ge motsvarande påminnelser när lärare ägnar sig åt andra sysslor än att leda elevernas lärande.

Rektorernas uppfattning om sitt uppdrag och ansvar stämmer i huvudsak överens med förvaltningens avsikt. Det framkom dock under intervjuerna att rektorerna i viss mån ser sig själva som pedagogiska ledare för eleverna snarare än lärarna. Exempelvis underströks i ett fall rektors uppdrag syftar till att hjälpa eleverna nå så långt som möjligt och att rollen som chef bör vara en andra prioritet. I ett annat fall framhölls dock av rektor att dennes huvudsakliga uppgift är att skapa optimala förutsättningar för lärarnas arbete.

Chef grundskola träffar samtliga rektorer under en halvdag två gånger per månad på ett så kallat chefsmöte, i syfte att ha kontinuerlig dialog kring verksamheten. Utöver detta hålls så kallade spårsmöten för rektorerna i åk. 7-9 tre gånger per termin. Dessutom äger ett avstämningsmöte mellan rektorerna vid kommunens högstadieskolor rum en gång per månad.

Resurser fördelas mellan kommunens skolenheter enligt en särskild fördelningsmodell med ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Beräkningen av bidrag per elev utgår ifrån den av kommunfullmäktige tilldelade budgeten samt det antal elever som ligger till grund för beslutet. Vissa kostnader, såsom kostnader för den förvaltningscentrala organisationen, modersmålsundervisning och centrala utvecklingsmedel, fördelas inte ut direkt i bidraget per elev. En mindre del (15 %) av grundbeloppet fördelas kompensatoriskt efter skolområdets

socioekonomiska förutsättningar. Tilläggsbelopp kan beviljas enskild elev med omfattande behov av särskilt stöd. Det utgår även en särskild ersättning till enheter som bedriver utbildning inom ramen för mottagande av nyanlända. Under verksamhetsåret fördelas resurser direkt till skolområdena i förhållande till deras antal inskrivna elever. Detta antal stäms av sju gånger per läsår.

Bedömning

Det föreligger vissa skillnader mellan förvaltningens och rektorernas uppfattning om hur det pedagogiska ledarskapet ska utföras. Enligt förvaltningen ska rektor fokusera på att leda lärarna som i sin tur leder eleverna. Vårt intryck är dock att rektors huvudfokus i vissa fall är enskilda elevärenden. Därmed finns en risk att rektor fokuserar på att lösa elevärenden direkt istället för att skapa långsiktiga förutsättningar för lärarnas hantering av dessa ärenden.

Antalet möten med ledningsorganisationen som rektorerna förväntas närvara vid framstår som högt. Under intervjuerna framkom att de olika sammanträdena i viss mån behandlar samma sakfrågor. Det förefaller ineffektivt för rektor att närvarar vid tre till fyra mötestillfällen per månad med liknande agendor. Vår bedömning är att frekvensen på chefsmötena skulle kunna sänkas, samtidigt som de olika mötenas agendor bör synkroniseras så att inte samma frågor behandlas.

Rekommendation

Nämnden rekommenderas tillse att förvaltningens syn på rektors pedagogiska ledarskapsutövning och möjlighet till delegering tydliggörs för skolenheterna.

Vi rekommenderar även nämnden att se över antalet chefsmöten samt att synkronisera agendorna mellan chefsmöte, spårmöte och möte mellan högstadierektorerna.

Antal medarbetare per rektor?

Det finns inget enhetligt mått fastställt av utbildningsförvaltningen avseende hur många medarbetare som rektor bedöms kunna leda på ett effektivt sätt. Antalet medarbetare per chef vid Alfred Dalin-, Flahults- och Junedalsskolan listas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Antal medarbetare per rektor

	Antal chefer (rektor + bitr. rektor)	Antal medarbetare	Antal medarbetare per chef
Alfred Dalinskolan	1 + 1	60	30
Flahultsskolan	1 + 1	70	35
Junedalsskolan	1 + 3	130	32

Källa: Alfred Dalin-, Flahults- och Junedalsskolan

Under intervjuerna framkom att rektor vid samtliga tre granskade skolor har valt att dela ansvaret för löne- och medarbetarsamtal med biträdande rektor. Fördelning av elevärenden, personalfrågor och administration skiljer sig åt mellan skolorna.

Vid varje skola finns ett antal utsedda förstelärare. Förstelärarna ska enligt SFS 2013:70 arbeta till minst 50 % med undervisning och uppgifter som hör till undervisningen. Förstelärarnas övriga arbetsuppgifter fastställs av huvudmannen, men som exempel anges bland annat ansvar för

arbetslagsledning. I samband med intervjuerna framkom dock att Jönköpings förstelärare huvudsakligen tilldelats ansvar för betygsarbete och utveckling av sina respektive ämnen. Vidare framkom även att det saknas en kommunövergripande struktur för förstelärarnas arbetsuppgifter.

Bedömning

Vår bedömning är att rektor skulle kunna fördela ansvar och beslut till förstelärarna i större utsträckning. SFS 2014:458 föreskriver att rektor får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i skollagens 2 kap 10 § första stycke. En struktur där förstelärarna tar en mer aktiv roll i exempelvis elevärenden skulle frigöra mer tid för rektor att ägna sig åt det pedagogiska ledarskapet och långsiktigt strategiskt arbete.

Rekommendation

Vi rekommenderar nämnden överväga att skapa en tydligare ansvarsstruktur för förstelärarna vilket innebär ett större utnyttjande av deras kompetens och ledarskapsroll.

Rektors delaktighet i undervisningen?

Det finns inga särskilda mått på förvaltningsnivå för hur ofta en rektor bör närvara i undervisningssituationer. Förvaltningen ställer sig dock positivt till att rektor själv undervisar, förutsatt att rektor har behörighet och att tid finns.

Rektorerna ställer sig även de positiva till att vara delaktiga i undervisningen. Det framhölls dock generellt vara svårt för rektor att besöka klassrummen kontinuerligt, då ett stort antal andra ärenden kräver rektors tid. Vid samtliga tre skolor

framkom att rektor besöker svagpresterande klasser i större utsträckning än klasser som presterar enligt förväntan. Lärarna ser överlag rektors närvaro i klassrummet som positiv. Dock upplever lärarna att rektor borde besöka klassrummen mer frekvent. Samtidigt uppvisar lärarna förståelse för att rektors stora arbetsbörda och att andra uppgifter stundtals måste prioriteras före klassrumsbesök.

Bedömning

Vår bedömning är att rektor har goda ambitioner att närvara vid undervisningssituationer. Rektors faktiska närvaro i klassrummen skiljer sig dock mellan skolorna. Samtliga intervjuade lärare ställer sig mycket positivt till rektors delaktighet i undervisningen.

System för att mäta det pedagogiska arbetet?

Barn- och utbildningsnämnden har sammanfattat de tillfällen då nämnden tar del av information och fattar beslut i ett så kallat årshjul. Årshjulet illustreras i bilaga 1 nedan.

Tabell 2 nedan visar en sammanställning över de tillfällen under året då nämnden följer upp verksamheternas resultat och förutsättningar samt beslutar om åtgärder.

Tabellen och årshjulet är färgkodade efter typ av aktivitet. Lila aktiviteter representerar nämndens huvudsakliga uppföljningsarbete inom ramen för kommunstyrelsens uppföljningsprocess. Blå aktiviteter markerar nämndens egen bevakning av specifika resultat. Grönt innebär beslutsfattande aktivitet och orange färg står för dialog med förvaltning eller kommunstyrelse inför dessa beslut.

Tabell 2. Barn- och utbildningsnämndens resultatuppföljning och beslutsfattande

Vad	När	Typ
Terminsuppföljning grundskola	Februari	Information
Bokslut och resultatfond	Februari	Beslut
Jämställdhetsrapport	Februari	Beslut
Integrationsrapport	Februari	Beslut
Verksamhetsberättelse	Mars	Beslut
Fördjupad månadsrapport	Mars	Beslut
Plan- och bokslutsdialog	Mars	Dialog
Patientsäkerhetsberättelse	Mars	Beslut
Systematiskt arbetsmiljöarbete	April	Information
Underlag för investeringsplan	April	Beslut
Resultat- och plandialog	April	Dialog
Brukarundersökning	Maj	Information
Fördjupad månadsrapport	Maj	Beslut
Medarbetarundersökning	Maj	Information
Underlag till VIP	Juni	Beslut
Tillsyn fristående förskolor/fritidshem	Juni	Information
Läsårsuppföljning utbildning	Augusti	Information
Fördjupad månadsrapport	September	Beslut
Sommarskola	September	Information
Budgetdialog	September	Dialog
Läsårsutvärdering utbildning	November	Information
Fördjupad månadsrapport	November	Beslut
Resultat- och plandialog	November	Dialog
Tillsyn fristående förskolor/fritidshem	December	Information
Verksamhetsplan	December	Beslut

Källa: Utbildningsförvaltningen

Varje skola genomför självständigt en initial analys av enhetens resultat. Denna analys kommuniceras mellan rektor, förvaltning och nämnd genom så kallade resultat- och plandialoger. Baserat på resultatdialogen fattas beslut om åtgärder av nämnden. Dessa åtgärder kommuniceras sedan till skolorna genom en utvecklingsdialog, varpå rektorerna slutligen implementerar nämndsbesluten i sina verksamheter.

Bedömning

Det finns genom årshjulet ett nedtecknat system för att mäta och kommunicera det pedagogiska resultatet på skol-, förvaltnings- såväl som nämndnivå. Vår bedömning är att årshjulet skapar goda förutsättningar för att utveckla både det systematiska kvalitetsarbetet och det pedagogiska resultatet i kommunen.

3. Jämförelsetal – grundskolan i Jönköping

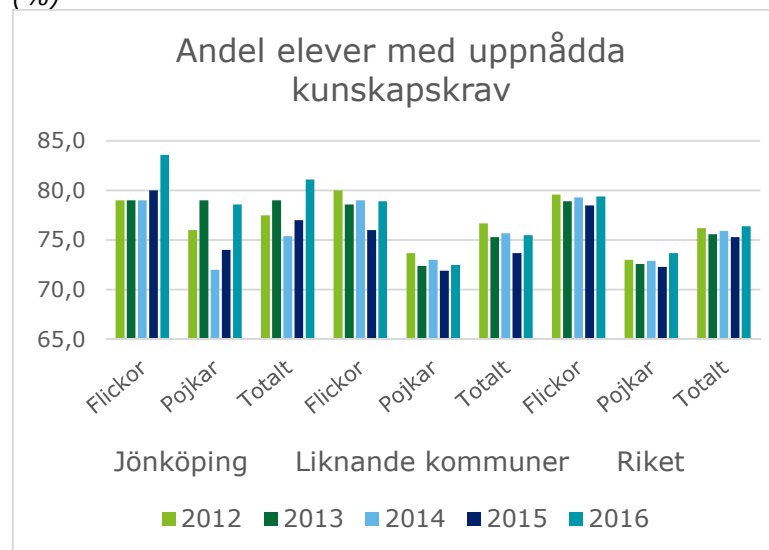
Utifrån genomgång av material har vi identifierat ett antal trender och tendenser som vi vill belysa i följande avsnitt. Fullständig statistik återfinns i bilagorna till denna granskningsrapport.

Måluppfyllnad

Andel elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen

Jönköping har under perioden 2012-2016 en högre andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen än både liknande kommuner och riket i stort. Undantaget är år 2014 då Jönköping låg något under liknande kommuner och riket. Andelen flickor med uppnådda kunskapskrav är högre än andelen pojkar över tiden och har ökat med 4,6 % sedan år 2012. Även andelen pojkar som uppnår kraven har ökat, men enbart med 2,6 %.

Figur 2. Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)

Källa: Kolada

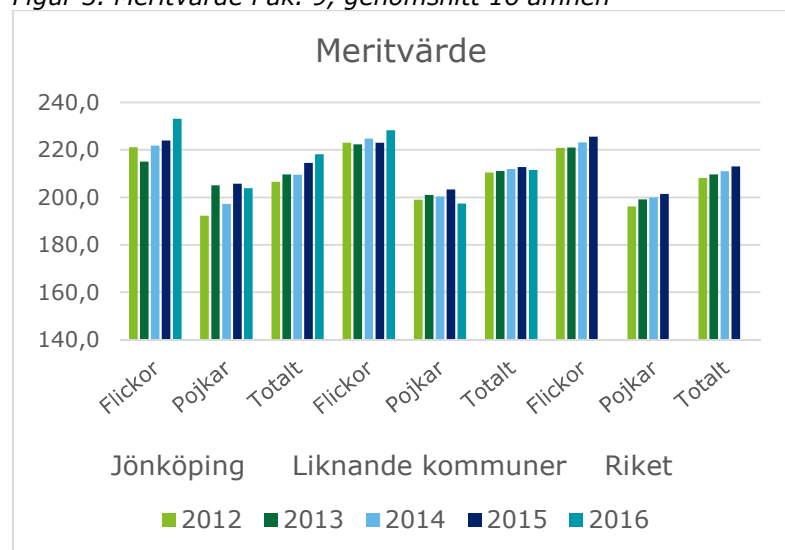
Analys med SALSA-modellen på skolnivå (se bilaga 3) indikerar dock att Alfred Dalinskolans andel elever med uppnådda kunskapskrav är lägre än andra skolor med samma sociala förutsättningar. Junedalsskolans resultat är likvärdigt med andra skolor, medan Flahultsskolans elever uppnår kunskapskraven i något större utsträckning än elever på andra skolor med motsvarande förutsättningar. Sammantaget är dock

Jönköpings uppnådda kunskapskrav sämre än förväntat med hänsyn till sociala förutsättningar.

Meritvärde i åk. 9

Från och med år 2015 har Jönköping högre meritvärde än liknande kommuner och riket. Jönköpings meritvärde visar även en mer markant ökande trend mellan åren 2012-2016 än liknande kommuner och riket. Flickor har väsentligt högre meritvärden än pojkar över tiden. Skillnaden i meritvärde mellan flickor och pojkar i Jönköping är ungefär lika stor år 2016 som den var år 2012.

Figur 3. Meritvärde i åk. 9, genomsnitt 16 ämnen

Källa: Kolada

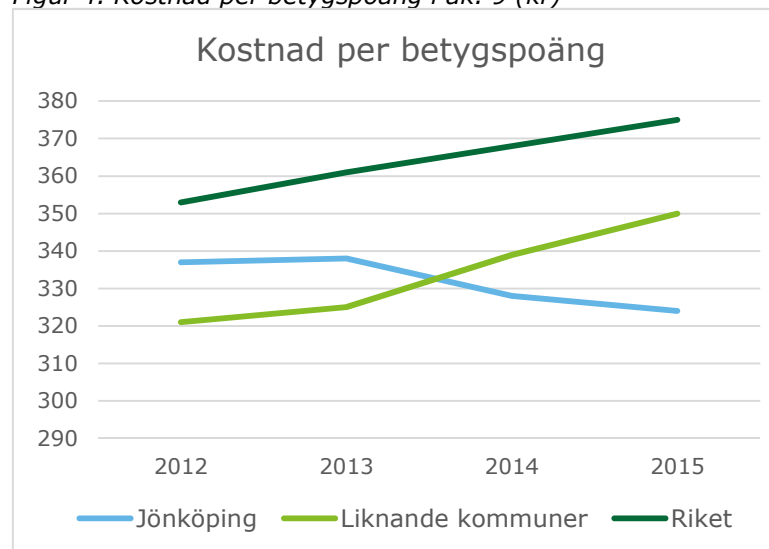
Enligt SALSA-modellen (se bilaga 3) har dock Alfred Dalinskolan och Junedalsskolan lägre resultat än andra skolor med samma sociala förutsättningar under perioden 2012-2015.

Flahultsskolan har något bättre resultat än andra skolor under år 2012, lägre resultat under åren 2013-2014 och likvärdigt resultat under år 2015. Sammantaget är Jönköpings meritvärde sämre än andra skolors när hänsyn tas sociala förutsättningar.

Kostnad per betygspoäng i åk. 9

Jönköping har sedan år 2014 en lägre kostnad per betygspoäng än både liknande kommuner och riket i genomsnitt. Kostnaden per betygspoäng i liknande kommuner och riket har ökat sedan 2012, medan Jönköpings kostnad minskar över tid.

Figur 4. Kostnad per betygspoäng i åk. 9 (kr)

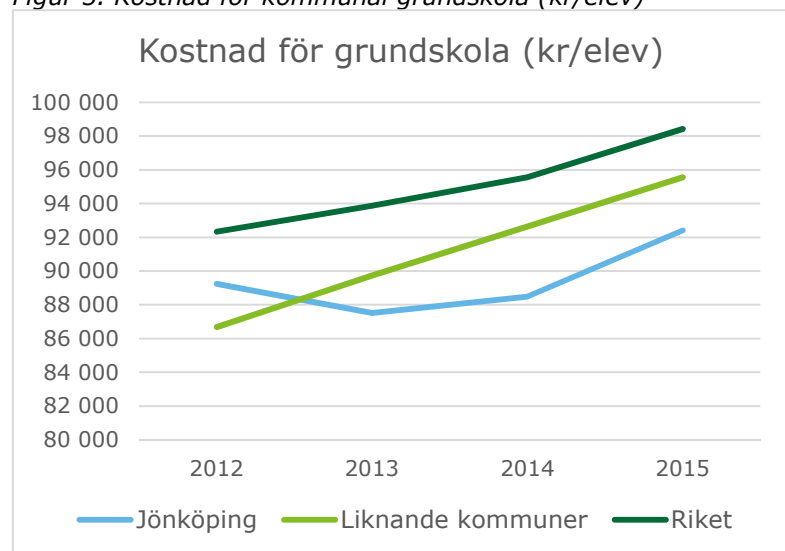

Källa: Kolada

Kostnad för kommunal grundskola

Den totala kostnaden för kommunal grundskola i Jönköping, mätt i kronor per elev, har överlag ökat sedan 2012. Dock skedde en viss minskning i kostnaden mellan år 2012-2013. Kostnaden för grundskolan i liknande kommuner och riket i genomsnitt har ökat under perioden 2012-2015. Jönköpings kostnad för grundskolan är i genomsnitt c:a 5 500 kr mindre per elev än rikets kostnad.

Figur 5. Kostnad för kommunal grundskola (kr/elev)

Källa: Kolada

Kostnaden för elevhälsa har ökat med 3 % i Jönköping sedan år 2012. I liknande kommuner och riket i genomsnitt har elevhälsans kostnader däremot ökat med 12 % respektive 14 % under samma period.

Lokalkostnaderna i Jönköping har ökat med 4 % sedan år 2012. Samtidigt har lokalkostnaderna i liknande kommuner och riket minskat med 6 % respektive 2 % sedan år 2012.

Jönköpings kostnader för läroverktyg har minskat med 16 % sedan år 2012, medan motsvarande kostnad i liknande kommuner och riket ökat med 23 % respektive 17 % under samma period.

Undervisningskostnaden i Jönköping har ökat med 8 % sedan år 2012. Liknande kommuners undervisningskostnad har ökat med 10 %, medan rikets kostnad ökat med 9 %. Vi noterar att Jönköping över tiden har en lägre undervisningskostnad än jämförelsegrupperna och samtidigt har en högre lärartäthet (se bilaga 2). Jönköping har även en större andel lärare med pedagogisk examen, vilket borde medföra en högre kostnad per elev.

Nationella prov

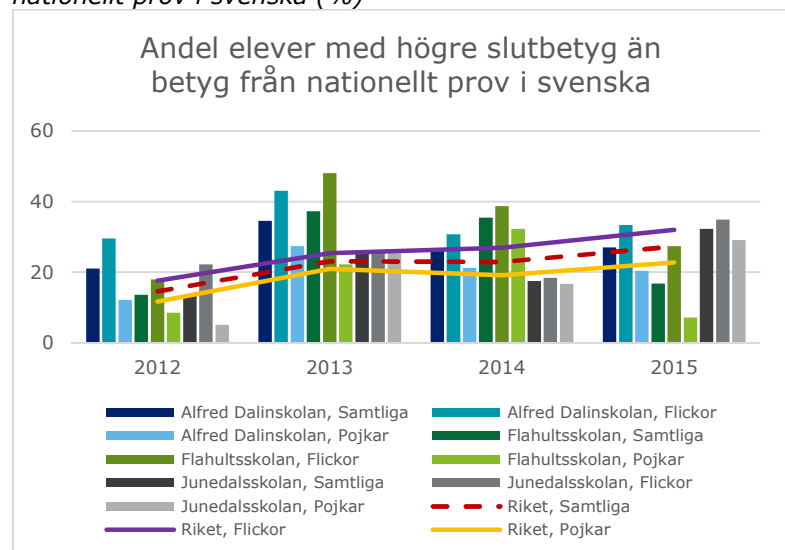
Andelen elever med annorlunda slutbetyg än betyg från nationellt prov i svenska

Andelen av eleverna i åk. 9 med högre slutbetyg i svenska jämfört med sitt betyg från nationella provet är högre i Jönköping än i både länet och riket. Undantaget är år 2015 då Jönköping ligger något under rikets genomsnitt, men fortfarande högre än länet. Vi noterar att andelen flickor som får högre slutbetyg är större än andelen pojkar under perioden 2012-2015. Samtidigt får pojkar lägre slutbetyg än resultat på nationellt prov i större utsträckning än flickor. Skillnaderna mellan flickor och pojkar återfinns vid Alfred Dalin-, Flahults- såväl som Junedalsskolan, men är mest markanta vid Alfred Dalin och Flahult. Därmed anses skillnaden i andelen flickor och

pojkar med annorlunda slutbetyg vara återkommande och väsentlig.

Figur 6. Andel elever i åk. 9 med högre slutbetyg än betyg från nationellt prov i svenska (%)

Källa: Siris - Skolverket

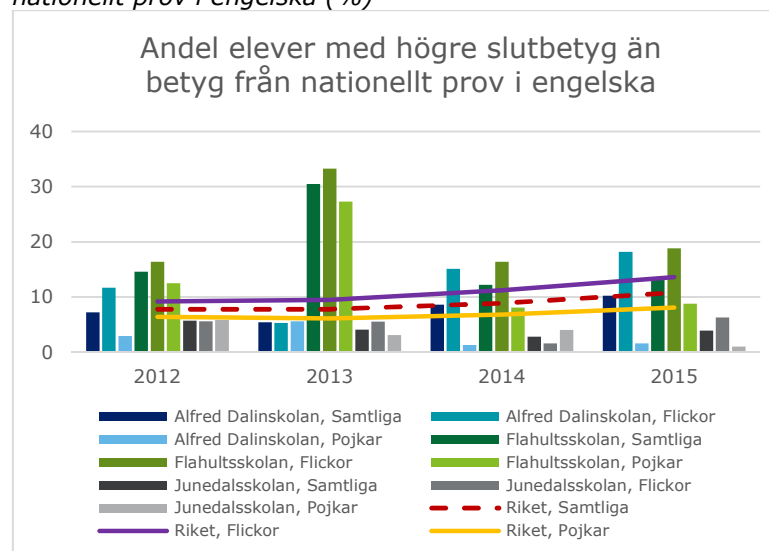
Andelen elever med annorlunda slutbetyg än betyg från nationellt prov i engelska

Andelen av eleverna i åk. 9 med högre slutbetyg i engelska jämfört med sitt betyg från nationella provet är lägre i Jönköping än i både länet och riket för perioden 2013-2015. Under år 2012 är andelen i Jönköping i paritet med riket och större än i länet. Vi noterar att Alfred Dalin- och Flahultsskolan sätter högre slutbetyg på sina elever i större utsträckning än Junedalsskolan.

Flickor i Jönköping får högre slutbetyg jämfört med nationella

provet i större utsträckning än pojkar. Pojkar får samtidigt lägre slutbetyg i betydligt större utsträckning än flickor. Skillnaderna mellan flickor och pojkar återfinns vid Alfred Dalin-, Flahults- såväl som Junedalsskolan, med enskilda undantag av mindre karaktär. Därmed anses skillnaden i andelen flickor och pojkar med annorlunda slutbetyg vara återkommande och väsentlig.

Figur 7. Andel elever i åk. 9 med högre slutbetyg än betyg från nationellt prov i engelska (%)

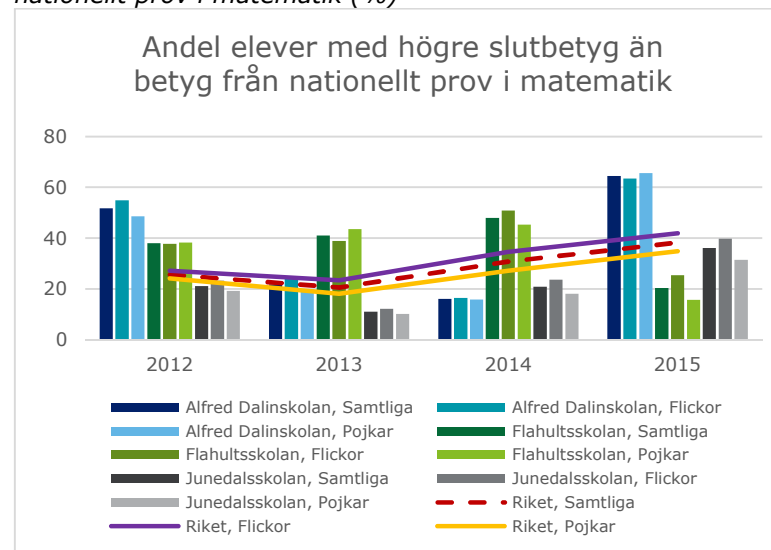
Källa: Siris - Skolverket

Andelen elever med annorlunda slutbetyg än betyg från nationellt prov i matematik

Andelen av eleverna i åk. 9 med högre slutbetyg i matematik jämfört med sitt betyg från nationella provet är högre i Jönköping än i länet under perioden 2012-2015. Jönköpings elever får även högre slutbetyg i större utsträckning än riket i stort under år 2012 och 2015. Vi noterar en kraftig ökning i andelen elever med högre slutbetyg än nationellt prov vid Alfred Dalinskolan mellan år 2014 och 2015. Dessutom noterar vi att Flahultsskolan mer än halverat sin andel elever med högre slutbetyg mellan år 2014 och 2015.

En högre andel flickor än pojkar i Jönköping får högre slutbetyg jämfört med nationellt prov i matematik under perioden 2012-2015. Pojkar får samtidigt lägre slutbetyg än resultat på nationellt prov i större utsträckning än flickor, med undantag från år 2014. Skillnaderna mellan flickor och pojkar återfinns vid Alfred Dalin-, Flahults- såväl som Junedalsskolan, med enskilda undantag av mindre karaktär.

Figur 8. Andel elever i åk. 9 med högre slutbetyg än betyg från nationellt prov i matematik (%)

Källa: Siris – Skolverket

Bedömning

Vi noterar att andelen elever i åk. 9 med högre slutbetyg än resultat på de nationella proven är högre i Jönköping än i både länet och riket avseende ämnet svenska under perioden 2012-2014. Jönköping har även en större andel elever med högre slutbetyg än resultat på nationellt prov i matematik under åren 2012 och 2015. I engelska är andelen lägre än i både länet och riket mellan år 2013-2015.

Det finns en återkommande och väsentlig skillnad mellan flickor och pojkars slutbetyg jämfört med nationella prov, då andelen flickor med högre slutbetyg överlag är större än andelen pojkar i samtliga tre kärnämnen. Vi identifierar en risk att denna

betygsättning sker på normativa grunder utöver rena kunskapskrav som inte listas i kursplanerna men likväl används vid bedömning av den individuella elevens resultat.

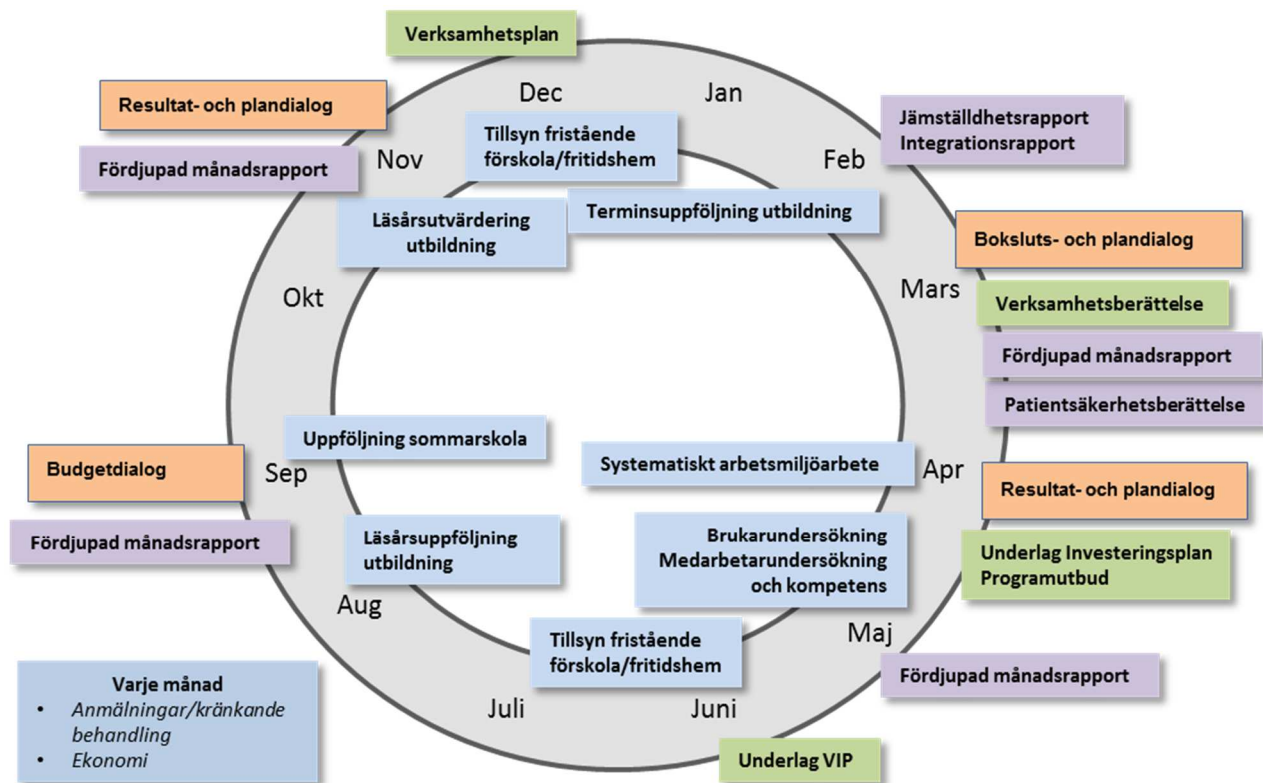
Rekommendation

Vi rekommenderar nämnden att vidta åtgärder för att stimulera till ämnesövergripande diskussioner avseende betygsättning. Nämnden rekommenderas även eftersträva att betygsättning endast sker på de grunder som formulerats i respektive ämnes kursplan.

Bilagor

Bilaga 1 – Barn- och utbildningsnämndens årshjul för styrning och kvalitetsarbete

Källa: Utbildningsförvaltningen

Bilaga 2 – Måluppfyllelse i Jönköpings kommun

Källa: Kolada

			2012	2013	2014	2015	2016	
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, ande	Jönköping	Flickor	79,0	79,0	79,0	80,0	83,6	
		Pojkar	76,0	79,0	72,0	74,0	78,6	
		Totalt	77,5	79,0	75,4	77,0	81,1	
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Flickor	80,0	78,6	79,0	76,0	78,9	
		Pojkar	73,7	72,4	73,0	71,9	72,5	
		Totalt	76,7	75,3	75,7	73,7	75,5	
	Riket	Flickor	79,6	78,9	79,3	78,5	79,4	
		Pojkar	73,0	72,6	72,9	72,3	73,7	
		Totalt	76,2	75,6	75,9	75,3	76,4	
	<hr/>							
	Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (16 ämnen)	Jönköping	Flickor	221,1	215,1	221,8	223,9	233,1
			Pojkar	192,3	205,1	197,2	205,8	203,9
		Totalt	206,6	209,7	209,5	214,5	218,2	
Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201		Flickor	223,0	222,3	224,7	223,0	228,2	
		Pojkar	199,0	201,0	200,3	203,3	197,4	
		Totalt	210,5	211,2	211,9	212,7	211,5	
Riket		Flickor	220,9	221,0	223,2	225,5		
		Pojkar	196,2	199,1	199,9	201,4		
		Totalt	208,2	209,7	211,0	213,0		
<hr/>								
Elever/lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola, antal		Jönköping	Totalt	11,4	11,4	11,8	11,8	
		Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	12,0	12,1	12,3	12,0	
	Riket		Totalt	11,9	12,1	12,0	12,1	
<hr/>								
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, (%)	Jönköping	Totalt	95,1	95,8	94,9	91,8		
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	88,4	88,6	89,0	87,1		
		Riket	Totalt	88,2	88,5	87,8	86,8	
<hr/>								
Kostnad per betygspoäng i åk. 9 i kommunala skolor, kr/betygspoäng	Jönköping	Totalt	337	338	328	324		
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	321	325	339	350		
		Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	353	361	368	375	

Granskning av rektors roll som pedagogisk ledare | Bilagor

Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	89 236	87 510	88 477	92 416
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	86 682	89 729	92 647	95 563
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	92 336	93 868	95 566	98 416
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	2 080	2 073	2 074	2 151
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	2 277	2 190	2 338	2 552
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	2 631	2 797	2 918	3 017
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	18 448	18 796	18 962	19 302
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	18 013	18 064	18 345	16 985
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	17 979	17 889	17 564	17 659
Kostnad för lärverktyg i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	4 375	4 118	3 698	3 678
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	3 879	4 161	4 604	4 795
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	3 606	3 793	3 971	4 226
Kostnad för måltider i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	4 658	4 540	4 221	4 788
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	4 788	4 886	5 068	5 192
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	6 063	6 130	6 299	6 350
Kostnad för undervisning i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	45 766	46 295	47 384	49 351
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	44 881	47 116	48 790	49 535
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	47 315	48 564	49 612	51 754
Övriga kostnader i kommunal grundskola, kr/elev	Jönköping	Totalt	13 909	11 688	12 138	13 150
	Liknande kommuner grundskola, Jönköping, 201	Totalt	12 844	13 312	13 501	16 503
	Alla kommuner (ovägt medel)	Totalt	14 742	14 696	15 203	15 409

Bilaga 3 – Resultat av slutbetyg i åk. 9 med hänsyn till elevsammansättning (SALSA)

Källa: Siris - Skolverket

År	Skolenhet	Bakgrundsinformation					Andel (%) som uppnått kunskapskraven			Genomsnittligt meritvärde		
		Föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå	Andel (%) nyinvandrade	Andel (%) födda utomlands	Andel (%) med utländsk bakgrund	Andel (%) pojkar	Faktiskt värde (F)	Modellberäknat värde (B)	Residual (R=F-B)	Faktiskt värde (F)	Modellberäknat värde (B)	Residual (R=F-B)
2012	Junedalsskolan	2,45		6	8	52	86	86	0	224	229	-5
2013	Junedalsskolan	2,50	0			59	90	89	1	221	231	-10
2014	Junedalsskolan	2,47	0			51	86	88	-2	226	233	-8
2015	Junedalsskolan	2,52	0			45	91	91	0	246	251	-5
2012	Flahultsskolan	2,19		5	5	46	84	80	4	213	211	2
2013	Flahultsskolan	2,24	2			46	86	79	7	212	216	-5
2014	Flahultsskolan	2,22	0			52	80	80	0	211	217	-6
2015	Flahultsskolan	2,22	0			52	79	80	-2	227	228	0
2012	Alfred Dalinskolan	2,18		11	16	51	74	76	-2	201	210	-10
2013	Alfred Dalinskolan	2,05	0			53	66	74	-8	190	204	-14
2014	Alfred Dalinskolan	2,25	0			46	63	82	-19	191	221	-30
2015	Alfred Dalinskolan	2,08	7			48	56	71	-15	191	213	-22

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.